

Hans Martin Seip: e-post til Øystein Sjølie 25.10.2025

En stund siden sist, men jeg så debatten 23 oktober, og syns jeg må komme med noen kommentarer.

Det kom for dårlig fram at fornybar energi mange steder nå er det billigste alternativet. Prisen særlig på solenergi, har falt mye raskere enn økonomer og andre antok. Så når du snakker om at vi må hjelpe utviklingsland med energi, er vanligvis ikke fossil energi svaret.

Mener Solvang sa at global temperatur hadde steget med over en grad siden førindustriell tid. Det stemmer for så vidt, men verdien ligger nær 1,5 grader. Selv i år hvor temperaturen ikke er påvirket av El Niño forhold, ser det ut til at vi vil ende opp nær denne verdien. Det betyr at vi nærmer oss ukjent terreng hvor vippepunkter passerer. (Se Lenton et al, Global Tipping Points Report 2025.) Flere av deltakerne understreket usikkerheten i beregning av økonomisk skade, men dette burde vært forklart nærmere. Hvis det er riktig som det hevdes i den nye rapporten at vi er i ferd med å passere vippepunktet for varmtvannskoraller, og at disse vil dø ut de fleste steder i løpet av 10–20 år, kan ingen tallfeste kostnadene av det. Vi vet at det vil påvirke viktige marine økosystemer, men kostnadene blir ren tipping. På litt lengre sikt vil dette gjelde flere vippepunkter. Vi spiller russisk roulette. Kostnadsberegninger i en rapport fra 2018 som det ble henvist til, er av svært liten interesse i dag.

Som vanlig ble det spurt om det var noe nytte i at Norge reduserte klimagassutslippene når land som Kina og India slipper ut så mye. Her syns jeg Bjelland Eriksen svarte bra, men jeg reagerer alltid når en ikke også ser på utslipp per person. Gjør en det, har Kina riktignok tatt igjen Norge og EU, men ligger langt etter USA. Utslipp per person i India er fortsatt mye lavere enn i vestlige land. Ser en på samlede utslipp siden førindustriell tid, blir også Kinas bidrag per person beskjedent. Kina er jo også ledende på fornybar energi. Omtrent halvparten av total ny fornybar energi i fjor var i Kina.

Flere av de fremste forskere på feltet mener at temperaturstigningen vil bli raskere enn IPCC anga. James Hansen har hevdet det i flere år, og forskere på Cicero har kommet fram til det samme. (Det er riktignok en viss uenighet om årsaken.) Temperaturutviklingen de siste årene kan tyde på at de har rett. Da blir utslippsreduksjoner enda viktigere.

Mvh Hans Martin